

25. Ulusal Biyoloji Kongresi

13-15 Temmuz /2023

BİLDİRİ VE KONUŞMA
ÖZET KİTABI

İYTE / İzmir

ubikon2023.org

ISBN Numarası : 978-605-73470-1-5

ORGANİZASYON

Kongre Onursal Başkanı

Dr. Yusuf Baran

Kongre Eş Başkanları

Dr. Anne Frary – Dr. İhsan Soytemiz

Kongre Düzenleme Kurulu

Dr. Atilla Kaya

Dr. Erdoğan Çiçek

Dr. F. Şeyma Gökdemir

Dr. Filiz Vardar

Dr. Güven Özdemir

Dr. Güneş Özhan

Dr. Halide Nihal Açıkgöz

Dr. Handan Kayhan

Dr. H. Atakan Ekiz

Dr. Hıdır Güneri

Dr. İrem Karamollağlu

Dr. Osman Erkmen

Kongre Eş Sekreterleri

Dr. Şerife Ayaz Güner – Dr. Özgün Teksoy

Junior Biologist Sekreteryası Ekibi

Onur Öztürk – Melisa Altun – İrem Adar – Sena Tan – Şüheda Özek

Kongre Etik Kurulu

Dr. Ali Demirsoy

Dr. Alev Haliki Uztan

Dr. Bünyamin Akgül

Dr. Davut Alptekin

Dr. Semra İlhan

Kongre Hakem Kurulu

Dr. Halide Nihal Açıkgöz

Dr. Handan Kayhan

Dr. Necati Fındıklı

Dr. Aylin Yaba Uçar

Dr. Davut Alptekin

Dr. Filiz Vardar

Dr. Yavuz Turan

Dr. Gülriz Bayçu

Dr. Serhat Sirekbasan

Dr. Güven Özdemir

Dr. H. Atakan Ekiz

Dr. Şerife Ayaz Güner

Dr. Özgün Teksoy

Dr. Güneş Özhan

Dr. Deniz Yücesoy

Dr. Melis Kartal Yandım

Dr. Ayşe Banu Demir

Dr. Ahmet Çabuk

Dr. Mustafa Sözen

Dr. Enver Keren Dirican

Dr. Hıdır Güneri

Dr. Ali Demirsoy

[P-29]**Modern insanlarda çene evrimi ve 20 yaş dişlerinin durumu: paleontolojik ve morfolojik incelemeler**Özgür Eren Zariç, Ahmet Tekkaş, Gamze Yıldırım, Abuzer Çelekli

Gaziantep Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi, Genel Biyoloji Ana Bilim Dalı, Gaziantep

Giriş-Amaç: Büyük insansı maymunların (Primat) çene yapısı ve dişleri, evrim sürecinde önemli değişimler geçirmiştir. Bu değişimler, modern insanların (*Homo sapiens sapiens*) çene yapısının ve dişlerinin paleontolojik ve morfolojik olarak incelenmesiyle anlaşılabilir. Bu çalışmanın amacı, modern insanlarda çene evrimi ve 20 yaş dişlerinin durumu hakkında yapılan paleontolojik ve morfolojik incelemelerini derlemek ve bu konuda yapılan araştırmaların sonuçlarını sunmaktır.

Gereç-Yöntem: Google Scholar, Web of Science, Pub Med, Scopus ve Mendeley veri tabanlarında konunun anahtar kelimeleri ve uygun kombinasyonları kullanarak bu çalışmanın amacını destekleyecek güncel yayınlar toplanmıştır. Yapılan araştırmalar, genellikle paleontolojik ve morfolojik incelemeler barındırmaktadır. İnsanların çene yapısındaki ve dişlerindeki değişimleri anlamak için fosillerin incelenmesi, dişlerin morfolojik özelliklerinin analizi ve modern insanların çene yapısı ve dişlerinin karşılaştırılması gibi yöntemleri içermektedir.

Bulgular-Sonuç: Fosillerin incelenmesiyle, modern insanların çene yapısının nasıl değiştiğini ve bu değişimlerin ne zaman ve neden meydana geldiğini; dişlerin morfolojik özelliklerinin analizinin yapılması insanların beslenme alışkanlıklarının evrim sürecinde nasıl değiştiğini göstermektedir. Fosillerin incelenmesi günümüzdeki dişlerin morfolojik yapılarına göre değişimlerini vermektedir. Bazı araştırmalarda, konik ışınli bilgisayarlı tomografi kullanarak alt çene küçük azı dişlerinin kök kanal anatomisinin yapısal konfigürasyonlarını ve kron-kök oranını incelemek gibi daha teknolojik yöntemler de kullanılmaktadır. Modern insanların çene yapısının, özellikle de çene küçülmesinin, dişlerin boyutlarının ve sayısının azalmasına neden olup, tarihsel süreç içerisindeki beslenme alışkanlığının duruma etkisini göstermektedir. Ayrıca, 20 yaş dişlerinin modern insanlarda sıklıkla çıkış problemleri yaşadığı ve bu problemlerin modern beslenme alışkanlıkları ile ilişkili olabileceği belirtilmektedir. Körelmiş 20 yaş dişlerinin ve küçülmüş çenenin ortodontik problemlere sebep olduğu görülmüştür. Modern insanlarda çene evrimi ve 20 yaş dişlerinin durumu hakkında yapılan paleontolojik ve morfolojik incelemeler, insan anatomisi ve evrimi hakkında önemli bilgiler sağlamaktadır. Bu bilgiler, diş hekimliği, antropoloji ve evrimsel biyoloji gibi alanlarda kullanılabilir ve insan anatomisi ve evrimi hakkındaki genel anlayışımızı artırabilir.

Anahtar Kelimeler: 20 yaş dişleri, Beslenme alışkanlıkları, Çene yapısı, Evrim, Morfoloji, Paleontoloji